

THE AIRE CENTRE
Advice on Individual Rights in Europe

10

annual regional
**RULE OF
LAW FORUM**
for south east europe

**Deseti godišnji regionalni Forum o
vladavini prava za Jugoistočnu Evropu**

Uspostavljanje ravnoteže između zaštite podataka i
transparentnog pravosuđa: Europski pravni okvir

Izvještaj

Uvod

▶ Što je Forum vladavine prava za jugoistočnu Evropu?

Forum okuplja suce Europskog suda za ljudska prava (ESLJP, Sud u Strazburu, Sud), predsjednike i sudije vrhovnih i ustavnih sudova u iz regije, predsjednike sudskeh savjeta, predstavnike institucija za obuku nosilaca pravosudnih funkcija, zastupnike država pred ESLJP, predstavnike nevladinih organizacija (NVO) i istaknute pravni stručnjake. Organizatori i sudionici Foruma rade na promicanju provedbe Europske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP, Konvencija) diljem jugoistočne Europe, potiču regionalnu suradnju u jačanju vladavine prava i poštivanja ljudskih prava, te pružaju podršku zemljama jugoistočne Europe u procesu integracije u Europsku uniju (EU).

Forum je rezultat dugogodišnjeg partnerstva između Programa za Zapadni Balkan AIRE Centra i Civil Rights Defenders-a. Ovogodišnji forum je imao posebnu važnost jer se obilježavala deseta godišnjica Regionalnog foruma za vladavinu prava. Organizatori Foruma duboko su zahvalni za neprekidnu i

ključnu suradnju s Europskim sudom za ljudska prava, čija podrška čini naš rad neizmjerno obogaćenim i zanimljivijim. Konačno, duboku zahvalnost dugujemo Vladama Ujedinjenog Kraljevstva i Vladi Švedske na kontinuiranoj predanosti i posvećenosti vladavini prava i zaštiti ljudskih prava.

Pridružite nam se u putovanju kroz vrijeme i pregledajte video koji prikazuje deset godina napretka Forum-a o vladavini prava.

► Forum 2023: Usklađivanje zaštite podataka s transparentnom pravdom

Deseti godišnji forum o vladavini prava fokusirao se na nastajuća pitanja vezana uz zaštitu podataka i transparentnost pravosuđa. Obje ove teme, kao i njihova međusobna interakcija, postaju sve aktualnije kako tehnologija nastavlja mijenjati načine istraživanja i procesuiranja krivičnih djela,

te kako se sudske procedure vode i bilježe. Rasprave su se usmjerile na zaštitu člana 8 Konvencije, pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života, u kontekstu sudske postupaka, uzimajući u obzir zahtjeve prava na pravično suđenje prema članu 6 i pravo na slobodu izražavanja prema članu 10 Konvencije.

► Govornici i panelisti Forum-a

Značajan doprinos Forumu dali su predstavnici najviših europskih i regionalnih pravosudnih institucija, uključujući predsjednicu Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, Valeriju Galić. Međunarodni suci koji su predvodili raspravu na Forumu bili su:

- ▶ **Marko Bošnjak** – potpredsjednik ESLJP-a
- ▶ **Arnfinn Bårdsen** - sudija ESLJP-a izabran u ime Norveške, predsjednik odjela
- ▶ **Jovan Ilievski** - sudija ESLJP-a izabran u ime Sjeverne Makedonije

- ▶ **Darian Pavli** - sudija ESLJP-a izabran u ime Albanije
- ▶ **Erik Wennerström** - sudija ESLJP-a izabran u ime Švedske
- ▶ **Faris Vehabović** - sudija ECtHR-a izabran u ime Bosne i Hercegovine
- ▶ **Ivana Jelić** - sudija ESLJP izabrana u ime Crne Gore
- ▶ **Davor Derenčinović** - sudija ESLJP-a izabran u ime Hrvatske
- ▶ **Tim Eicke** - sudija ESLJP-a izabran u ime Ujedinjenog Kraljevstva
- ▶ **Ledi Bianku** - bivši sudija ESLJP i sudija Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

► Vodič za Forum 2023

Za ovogodišnji Forum pripremljen je i praktični vodič za nositelje pravosudnih funkcija i pravne stručnjake. Prvi dio vodiča ima za cilj pružiti praktične smjernice o novim izazovima u zaštiti ljudskih prava koji se javljaju u pogledu zaštite podataka i privatnosti informacija u kontekstu sudske postupaka. Publikacija detaljno obrađuje sudske prakse ESLJP-a, s naglaskom na članove 6, 8 i 10 Konvencije, kao i praksom prava EU na koji se ESLJP poziva u svojoj praksi. Drugi dio vodiča sadrži sažetke sudske prakse ESLJP-a i Suda pravde Europske unije (SPEU) koji su identificirani kao najrelevantniji za prava iz Konvencije o kojima se govorи u prvom dijelu.

Ovo izvještaj se referira na praktični vodič koji se može pronaći [ovdje](#).

► Uvodna obraćanja

Forum je započeo uvodnim govorima osnivača Forum-a, **Biljane Braithwaite** i **Gorana Milićića**. Govori su se osvrnuli na rast Forum-a o vladavini prava tijekom proteklih deset godina i zahvalili su mnogim doprinositeljima i sudionicima prethodnih Forum-a, te su razmatrali aktualnost teme Forum-a u doba kada su teme razvoja tehnologije i zaštite podataka sve relevantnije za sudske postupke.

Uvodni govori **Valerije Galic**, predsjednice Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, **Juliana Reillya**, britanskog ambasadora

u Bosni i Hercegovini, i **Helene Lagerlöf**, švedske ambasadorice u Bosni i Hercegovini, nadogradili su ove teme i proširili raspravu o problemima. Promišljanja su uključivala kako pravo na privatnost i transparentno pravosuđe mogu biti u sukobu, ali i kako mogu međusobno jačati jedno drugo; kako razvoj tehnologije neizbjegno nosi nove rizike za društvo, pojedince i vladavinu prava; te vrijednost i važnost regionalne suradnje u poboljšanju zaštite ljudskih prava i vladavine prava.

“

A photograph of a woman with long brown hair, wearing a pink blazer, speaking at a podium. She is positioned in front of a background banner that includes the text "Regional FORUM", "vladavini prava", and "Jugostrična Evropa".

Razvoj tehnologije neprestano donosi i mogućnosti i izazove u kontekstu sudske postupaka. Upotreba inovativnih istraživačkih metoda poput nadziranja i presretanja elektronske komunikacije jasno pokazuje kako obilje dokaza, koje sudovi i tužioци mogu imati pred sobom, i informacije prikupljene tim metodama, mogu ojačati napore u sprečavanju i kažnjavanju teškog organizovanog kriminala. Međutim, neophodno je preduzeti korake u skladu sa pravima definisanim Konvencijom i potrebotom za osiguravanjem poštenja i poverenja u pravosudni sistem. Sudska vlast igra ključnu ulogu u rešavanju ovih pitanja, obezbeđujući adekvatne garancije dok istovremeno prepoznaje značajne prednosti koje takvi dokazi mogu pružiti.

Biljana Braithwaite

“

Forum se neprestano ističe kao izvor inspiracije i pokretačka snaga za sve nas koji smo učestvovali u njemu, uključujući i mene. Njegov doprinos ne leži samo u razmeni mišljenja; on budi zajedničku strast koja podstiče našu posvećenost unapređenju pravde i zaštiti ljudskih prava. Ovogodišnja tema je posebno važna. Postizanje ravnoteže između zaštite podataka i transparentnosti u sudskim postupcima je pitanje od velike važnosti, duboko ukorenjeno u principima vladavine prava i demokratije. Istovremeno, znatno utiče na očuvanje poverenja građana u pravosuđe, što je posebno bitno u doba kada poverenje u demokratiju i pravosudni sistem u našoj regiji opada.

Goran Milić

► Ključni govor, sudija Marko Bošnjak, potpredsjednik Europskog suda za ljudska prava

U svom uvodnom obraćanju, **sudija Bošnjak** efektivno je uveo temu o izazovima ravnoteže između zaštite privatnih informacija i transparentnosti u pravosuđu. Razlikovao je dvije kategorije slučajeva: prvo, one u kojima pravosudni sistem koristi i objavljuje lične podatke, i drugo, slučajeve gdje pravosudni sistem generiše lične podatke koji potom postaju predmet medijske pažnje.

Analizirajući ove kategorije kroz prizmu četiri značajna slučaja Evropskog suda za ljudska prava, sudija Bošnjak je u prvom slučaju razmotrio primjere *B. i P. protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, *L.L. protiv Francuske*, i *Vicent del Campo protiv Španije*. Ovi slučajevi

oslikavaju konzistentnost Suda u strukturi obrazloženja i primjeni ključnih principa Konvencije. Na primjer, sudski pristup pitanju proporcionalnosti ugrožavanja člana 8 komplementaran je pristupu u slučajevima koji se tiču člana 6, te potrebe za balansiranjem prava iz člana 6 s drugim pravima i interesima. U kontekstu druge kategorije, sudija Bošnjak je naveo slučaj Velikog vijeća *Hurbain protiv Belgije* o 'pravu na zaborav' u digitalnim arhivama tiska, gdje se demonstrira kako se postiže balans između prava na informiranje po članu 10 i zaštite privatnosti po članu 8.

Sudija Bošnjak istaknuo je da je Sud upravo supsidijaran nacionalnim sudovima i da:

“

Nacionalni suci su, u suštini, suci prvog stupnja za Sud u Strazburu, budući da oni sude u predmetima koristeći metodologije i alate koje je Sud razvio. Na taj način, nacionalni suci nose značajan dio upravo one odgovornosti koja se često očekuje od sudaca u Strazburu. Prisustvujući Forumu o vladavini prava za Jugoistočnu Evropu prvi put, primjećujem visok nivo razmijene mišljenja i iskustva između učesnika. Učesnici, na temelju onoga što nauče na Forumu, unapređuju svoje svakodnevne prakse. Ovo je konkretna primjena Evropske konvencije o ljudskim pravima u praksi. Prava zagarantovana Konvencijom nisu samo teoretska; ona su stvarna i primjenjiva.

Marko Bošnjak

Panel rasprave i radne grupe

► **Panel 1: Što su privatne informacije i osobni podaci? Zaštita osobnih podataka u istražnoj fazi postupka**

- Moderator: sudija Arnfinn Bårdsen
- Panelisti: sudija Jovan Ilievski, sudija Darian Pavli, sudija Erik Wennerström

Kako je to u svom izlaganju naveo **sudija Ilievski**, kontrola osobnih informacija i podataka, i time zaštita podataka, predstavlja pravo zaštićeno članom 8. Ovo pravo odnosi se na podatke u privatnom i javnom domenu. U procesu prikupljanja dokaza, pa potom u korištenju tih dokaza u sudskim postupcima, **sudija Bårdsen** istaknuo je kako postoji tenzija između (a) potrebe za zaštitom društva od kriminala, (b) potrebe za zaštitom privatnog života osoba koje su predmet istrage i (c)

pravom na pravično suđenje. U vezi sa tajnim nadzorom, **sudija Pavli** je govorio o nedavnim slučajevima Big Brother Watch protiv Ujedinjenog Kraljevstva i Centrum för rättsvisa protiv Švedske, gdje je Veliko vijeće Suda detaljno razmatralo konvencijske principe koji se primjenjuju na masovno presretanje podataka, posebno naglašavajući važnost zakonskih zaštita. U istražnoj fazi postupka pojavljuju se pitanja dijeljenja podataka prikupljenih od organa javne vlasti, kako sa trećim licima unutar države tako i između država. Nedavno komunicirani slučajevi A.L. protiv Francuske i E.J. protiv Francuske, gdje su podnositelji predstavki bili procesuirani u Ujedinjenom Kraljevstvu na temelju

dokaza dobivenih od infiltracije šifriranog komunikacijskog softvera EncroChat od strane francuskih vlasti, bit će posebno relevantni za ova pitanja.

Podaci koji su prikupljeni povredom člana 8 mogu biti korišteni kao dokaz u sudskom postupku što može dovesti do pitanja da li je povrijeđeno pravo na pravično suđenje zajamčeno članom 6. **Sudija Wannerström** govorio je o tome da je prilikom ocjenjivanja da li je došlo do povrede člana 6 ključno pitanje da li je sudski postupak u cijelini bio pravičan. Prilikom ocjene pravičnosti cijelokupnog sudskog postupka posmatra se da li su stranke mogle osporavati dokaze u toku postupka i je li se sudska odluka zasnivala isključivo na osporavanom dokazu. Naglasio je da Sud neće

po automatizmu vidjeti vezu između povrede prava na pravično suđenje i prethodnog pitanja je li došlo do povrede člana 8 prilikom prikupljanja dokaza koji su se koristili u postupku.

Vodič za forum – za više informacija o:

- ▶ Zaštiti prava na privatni i porodični život pod EKLJP, vidi stranice 17-24, 38-42.
- ▶ Konvenciji 108 i 108+ i Budimpeštanskoj konvenciji, vidi stranice 24 do 27.
- ▶ Posebnim istražnim mjerama i pravima zajamčenim članom 8, vidi stranice 43-59.
- ▶ Utjecaj na prava iz člana 6 kada se dokazi dobiveni kršenjem člana 8 koriste u postupku, vidi stranice 59-63.

► **Panel 2: Objavlјivanje informacija tijekom sudskih postupaka; Pravo na zaborav**

- **Moderator: sudija Marko Bošnjak**
- **Panelisti: sudija Faris Vehabović, sutkinja Ivana Jelić, sudija Davor Derenčinović,**

Drugi panel je najprije raspravljao o objavlјivanju informacija prije, tokom i nakon sudskih postupaka te primjeni člana 8, 6 i 10 u tom kontekstu.

Kada govorimo o objavlјivanju informacija, pravo na javno suđenje i javnu objavu presuda

prema članu 6 posebno je relevantno. **Sutkinja Jelić** naglasila je da Sud prepoznae interes za javnost sudskih postupaka, međutim javnost postupaka može doći u sukob sa zaštitom osobnih podataka zbog čega se mora pronaći ravnoteža između ova dva prava. Primjerice, pravo na zaštitu privatnog života može opravdati suđenje zatvoreno za javnost ukoliko se raspravlja o pitanjima kao što su prebivalište djeteta. **Sutkinja Jelić** je također istakla da nacionalni sudovi moraju ovo pitanje razmatrati od slučaja do slučaja kako bi utvrdili

da li je isključenje javnosti iz određenog dijela postupka opravdano. U kontekstu pretpostavke nevinosti, objava informacija u toku sudskog postupka može biti problematična. Tako je **sudija Derenčinović** naveo da postoji opasnost od povrede pretpostavke nevinosti u primjerima poput iznošenja izjava od strane organa javne vlasti za vrijeme trajanja sudskog postupka. Sudije također imaju odgovornost u svom izboru riječi i jezika kako pretpostavka nevinosti ne bi bila povrijeđena.

Objavljanje informacija o sudskim postupcima može također otvoriti pitanja u vezi s 'pravom na zaborav', izvedenim iz člana 8, o čemu je raspravljao **sudija Vehabović**. S razvojem tehnologije i napretkom korištenja tehnologije u društvu, za pojedince postaje sve važnije pravo na zaborav. U presudi Velikog

vijeća *Hurbain protiv Belgije* razmatrano je upravo Uklanjanje informacija iz internetskih arhiva tiska i tenzije između člana 8 i 10, Sudija Vehabović u svom izlaganju osvrnuo se na problematiku u vezi sa zloupotrebom 'prava na zaborav' u primjeru postupaka protiv javnih ličnosti, te naglasio standarde koje je Sud izložio u odluci *Hurbain protiv Belgije*.

Vodič za forum – za više informacija o:

- ▶ Pravu na javnu raspravu i članu 6 stav 1. vidi stranice 71-75.
- ▶ Pravu na javno izricanje presude i članu 6 stav 1. vidi stranice 77-86.
- ▶ Pretpostavci nevinosti i članu 6 stav 2., vidi stranice 65-71.
- ▶ Razvoju sudske prakse o 'pravu na zaborav', vidi stranice 87-112.

► Radna grupa 1: Sudski postupci, privatnost i član 8 EKLJP-a

→ Moderatorka: sutkinja Ivana Jelić

Prikaz diskusije: **Mirsad Ćeman** potpredsjednik, Ustavni sud Bosne i Hercegovine; **Zorana Jadrijević Mladar**, zastupnica, Ured zastupnika Srbije pred ESLJP-om

Ova radna grupa je raspravljala o standardima člana 8 i člana 6 u pogledu javnosti sudskih presuda; transparentnosti sudova i tužilaštava;

te o pravu građana na nezavisno pravosuđe i obavezi pravosuđa da bude nezavisno. Posebna pažnja posvećena je anonimizaciji i redakciji sudskih odluka, uključujući i pristupe koji se mogu primijeniti kod anonimizacije, u dijelu ili u cijelosti, sudskih presuda. Prilikom rasprave u ovoj radnoj grupi izražena je zabrinutost o uticaju potpune anonimizacije presuda na transparentnost pravosuđa i povjerenje javnosti u djelovanje pravosuđa.

► Radna grupa 2: Garancije pravičnog suđenja u sudskim postupcima i član 6 EKLJP-a

→ Moderator: Sudija Ledi Bianku

Izvjestioci: **Tijana Badnjar**, sudija, Osnovni sud Podgorica; **Milan Bajić**, viši pravni savjetnik za ujednačavanje sudske prakse, Vrhovni sud Srbije

Ova radna grupa je razmatrala korištenje dokaza prikupljenih putem tajnih metoda nadzora u krivičnim postupcima. Rasprava je bila fokusirana na dokaze pribavljenе

infiltracijom u šifrirane komunikacije ostvarene putem aplikacija poput EncroChata od strane francuskih vlasti, koji su proslijeđeni nadležnim organima vlasti država u regiji. Jedno od postavljenih pitanja bilo je neotkrivanje načina prikupljanja dokaza od strane francuskih vlasti, iz razloga nacionalne sigurnosti. Razgovaralo se o prijedlozima principa koje bi nacionalni sudovi mogli koristiti kod obrazloženja vjerodostojnosti i zakonitosti ovako pribavljenih dokaza.

► Radna grupa 3: Diskusija NVO – Kako pravosuđe može obezbjediti zaštitu ličnih podataka bez ugrožavanja transparentnosti?

→ Moderator: John Stauffer, pravni direktor i zamjenik izvršnog direktora, Civil Rights Defenders

Izvjestiocici: Sanja Radivojević, viša pravna savjetnica, Beogradski centar za ljudska prava; i Art Vula, koordinator projekta, Inicijativa mladih za ljudska prava Kosovo

Radna grupa, sastavljena od predstavnika iz nevladinih organizacija, navela je kako je široj javnosti, ali i članovima nevladinih organizacija teško doći do informacija o postupcima ili presudama u prvostupanjskim i drugostupanjskim sudskim postupcima. Također, naglašeno je kako postoje problemi u pogledu anonimizacije presuda. Na primjer, zbog loše metodologije anonimizacije ili kada se anonimiziraju odluke koje se odnose na

javne službenike, unatoč javnom interesu za takve slučajeve. Previše redigiranja također može onemogućiti razumijevanje obrazloženja odluke.

Sudionici radne grupe razmatrali su preporuke koje bi mogле biti od značaja poput: razumljiv i dostupan online sustav za objavljivanje sudskih odluka i informacija o postupku; veća transparentnost u disciplinskim postupcima protiv sudija i drugih pravnih stručnjaka; sveobuhvatni programi obuke za nositelje pravosudnih funkcija o zakonima o zaštiti podataka; jasne smjernice za sudije o transparentnosti i odgovornosti u vršenju pravosudne funkcije; te, pozvati na odgovornost sudije koje u sklopu postupka prekrše odredbe zakona o zaštiti podataka.

► Panel 3: Pogled unaprijed – pitanja na horizontu u Strasbourg

- Moderator: Sudija Ledi Bianku
- Panelisti: sudija Arnfinn Bårdsen i sudija Tim Eicke

Fokus završnog panela bio je pregled rasprava i tema s Forumom, uz istovremeno razmatranje budućeg razvoja ovih pitanja. **Sudija Bianku** je otvorio diskusiju naglašavajući da obrađene teme ukazuju na izazove s kojima se suočavaju ne samo sudovi u regiji, već i širom Europe, kao i Europski sud za ljudska prava. **Sudija Bårdsen** je istakao kako, s obzirom na brzi razvoj tehnologije, ostaje važno imati u vidu postojeću sudsku praksu Suda koja se odnosi na novonastajućom tehnologijom, kao i metodologijom Suda u tom kontekstu, pozivajući se na primjere poput slučajeva *Leander protiv Švedske*, *S. i Marper protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, te *Big Brother Watch protiv Ujedinjenog Kraljevstva*. Ove presude ukazuju na značaj zaštitnih mjera za očuvanje trenutnih prava, kao i potencijalnih budućih povreda ljudskih prava koje bi nove tehnologije mogle izazvati. Međutim, kako je **sudija Bårdsen** naglasio, s brzim razvojem tehnologije, uključujući umjetnu inteligenciju, postavlja se pitanje da li su postojeći principi dostatni za zaštitu prava. Također, kada se govori o dokazima dobivenim iz tajnih istražnih mjera, pogotovo dokazima iz EncroChata, **sudija Eicke** je raspravljaо o važnosti uzimanja u obzir prethodne prakse ESLJP-a o ciljanim i

masovnim presretanjima, ali i postavio pitanje da li će dokazi iz EncroChata, koji su možda dobiveni postavljanjem zlonamjernog softvera na uređaje, izazvati nove pravne dileme koje se razlikuju od dosadašnje prakse. **Sudija Eicke** naglasio je da ključnu ulogu u rješavanju slučajeva imaju upravo nacionalni sudovi, budući da se odluke donose na osnovu dokaza koji se izvode pred nacionalnim sudovima, te da imaju veći pristup podacima od ESLJP-a. Nadalje, moguće je mnogo naučiti iz pristupa koji su različiti nacionalni sudovi primjenili.

Panel je također raspravljaо o anonimizaciji i redigovanju presuda. **Sudija Eicke** je govorio o različitim praksama ESLJP-a i Europskog suda pravde u vezi s anonimizacijom sudskih odluka. Naglasio je potencijalni sukob između transparentnosti i prava na pristup informacijama, s jedne strane, i prava na poštovanje privatnog života te zaštite podataka, s druge strane. U kontekstu redigovanja presuda, **sudija Eicke** je naglasio važnost sudskog nadzora nad dokazima koji se provode u postupku, čak i kada to nije dostupno javnosti.

Vodič Forum – za više informacija o:

- ▶ Presretnim šifriranim komunikacijama, vidi stranice 47-49, 59, 62-63.
- ▶ Anonimizaciji i redigovanju presuda, vidi stranice 77-86.

Zaključci

Tokom Forum-a, učesnici iz cijele regije razmatrali su sa sudijama ESLJP-a kompleksna pitanja koja nastaju u kontekstu zaštite podataka i sudske transparentnosti.

Pored ostalih tema, učesnici su diskutovali o zaštiti koju pružaju član 8 i član 6 u vezi sa posebnim istražnim mjerama; balansu između zahtjeva za pravičnim suđenjem i privatnim životom osoba uključenih u postupke; te 'pravu na zaborav' pod članom 8 i napetosti sa pravom na slobodu izražavanja pod članom 10.

Ova pitanja nastavljaju biti sve više aktuelna širom Evrope kako se tehnologija neprestano razvija, mijenjajući način na koji istražujemo i procesuiramo teška krivična djela, te kako vodimo i bilježimo sudske postupke. Jasno je da su to pitanja koja nisu samo zajednička za jurisdikcije prisutne na Forumu, već su i teme o kojima razmišljaju sudovi širom država članica Vijeća Evrope, kao i ESLJP. Često je naglašavana važnost praćenja metodologije Suda, međutim, također je bilo jasno da će se, kako tehnologija nastavlja napredovati, razvijati i sudska praksa Suda.

Ključna poruka sa Forum-a je i uloga koju nacionalni sudovi imaju u primjeni EKLJP-a. Nacionalni sudovi donose odluke na osnovu dokaza koji se provode u postupcima koje oni vode, te je tako isticano kroz Forum da se sudije u Strazburu često oslanjaju na njihovu analizu. Ovo je dodatno naglasilo važnost sudija na svim nivoima da budu otvoreni za angažovanje sa razvijajućom tehnologijom i izazovima, ali i prilikama koje ona može donijeti sudske postupcima. Nadamo se da će Forum podstići učesnike iz cijele regije da nastave sarađivati i razmjenjivati iskustva dok rade na prihvatanju tehnoloških razvoja na način koji podržava vladavinu prava i ljudska prava.

Forum je zaključen s pozivom sudionicima da se slobodno obrate AIRE Centru i Civil Rights Defenders sa svojim idejama o tome kako unaprijediti Forum za buduće godine. Zahvalni smo svima koji su ove godine sudjelovali na Forumu i želimo još jednom izraziti našu zahvalnost za vaše prisustvo i doprinose.

Popis referiranih slučajeva

- ▶ *AL protiv Francuske*, br. 44715/20 ; *EJ v. Francuska*, br. 47930/21, predmet u postupku odlučivanja
- ▶ *B. i P. protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 24. travnja 2001., br. 36337/97 i 35974/97
- ▶ *Big Brother Watch protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 25. svibnja 2021., br. 58170/13, 62322/14, 24960/15
- ▶ *Centrum för rättsvisa protiv Švedske*, presuda od 25. svibnja 2021., br. 35252/08
- ▶ *Hurbain protiv Belgije*, presuda Velikog vijeća od 4. srpnja 2023., br. 57292/16
- ▶ *LL protiv Francuske*, presuda od 10. listopada 2006., br. 7508/02
- ▶ *Leander protiv Švedske*, presuda od 26. ožujka 1987., br. 9248/81
- ▶ *S. i Marper protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda Velikog vijeća od 4. prosinca 2008., br. 30562/04, 30566/04
- ▶ *Vicent Del Campo protiv Španjolske*, presuda od 6. studenog 2018., br. 25527/13